

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(10)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพ	(13)
สารบัญแผนที่	(14)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
สถานที่ดำเนินงานวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	11
แนวคิดเกี่ยวกับภูมิสังคม	11
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับป่า/ป่าไม้	25
การจัดการป่าและสถานการณ์ป่าไม้	35
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับป่าชุมชน	52
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	60
แนวคิดทฤษฎีสិทธิหน้าห่มุ่และสิทธิชุมชน	62
ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
บทที่ 3 วิธีการวิจัยและอุปกรณ์	68
1. กิจกรรมการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนตามลักษณะภูมิสังคม	69
2. กิจกรรมการจัดเวทีเพื่อหารูปแบบการจัดการป่าชุมชนตามหลักภูมิสังคม	73

	(11)
	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	76
4.1 การเรียนรู้เกี่ยวกับวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม	76
4.2 ภูมิสังคมของชุมชน	85
4.3 การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน	108
4.4 การจัดการป่าชุมชน	112
แผนยุทธศาสตร์การจัดการป่าของชุมชนบ้านผาแมว ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	117
4.5 ผลสำเร็จและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานวิจัย	119
4.6 การเชื่อมโยงในปัจจัยหรือเงื่อนไขด้านภูมิสังคม การใช้ประโยชน์ และการจัดการป่าชุมชนที่ทำให้ชุมชนกับป่าอยู่ร่วมกันได้	130
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	137
5.1 สรุปผลการวิจัย	137
5.2 ปัญหาและอุปสรรค	143
5.3 ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป	144
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	150
ภาคผนวก ก ภาพแสดงกระบวนการวิจัย	151
กระบวนการวิจัย/เวทีสนทนากลุ่ม	152
เวทีคืนข้อมูล	153
ดำเนินการตามโครงการนำร่อง: เวทีสนทนาเรื่องฝาย	154
สร้างฝายต้นน้ำลำธารตามโครงการนำร่อง	155
ปิดโครงการวิจัย	156
ภาคผนวก ข รายชื่อแฟนพันธุ์แท้	157
ภาคผนวก ค สภาพป่า	159
ภาคผนวก ง ปฏิทินและข้อมูลด้านอาหารจากป่า	161
ภาคผนวก จ ภาพอาหารจากป่า	169
ภาคผนวก ช โครงการ “ฮีดฮอย ดวยหลัง พลังชุมชนคนผาแมว ร่วมสร้างแนววิถีป่า ด้วยพึงพาและผูกพัน”	176
ภาคผนวก ซ ประวัติผู้วิจัย	179

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและเนื้อที่ป่าไม้ของประเทศไทยในแต่ละช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	49
2	สภาพความเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย	51
3	แสดงข้อกำหนดและบทลงโทษของชุมชน	97
4	เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในแต่ละฤดูกาล	111
5	การจัดการป่าชุมชนในแต่ละช่วงเวลา	113
6	การจัดการป่าชุมชนในด้านการบังคับใช้และกฎระเบียบ	116
7	กิจกรรม/โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการป่าชุมชนบ้านผาแมว	118
8	ปฏิทินการเก็บหาเห็ดป่า (พ.ศ. 2551)	162
9	ปฏิทินการเก็บหาพืชผักป่า (พ.ศ. 2551)	163
10	ปฏิทินการเก็บหาผลไม้ป่า (พ.ศ. 2551)	164
11	สมุนไพรที่ชุมชนใช้ประโยชน์ (พ.ศ. 2551)	165

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2	กระบวนการศึกษาวิจัย	10
3	วงจรกระบวนการวิจัย (PAR)	75
4	การเรียนรู้ที่มีกระบวนการและขั้นตอน	84
5	ภูมิสังคมบ้านผาแมว	85
6	แสดงหินรูปร่างคล้ายแมว	87
7	งานทำบุญตักบาตรเข้ารกขุม	90
8	แสดงศิลปะรูปแมวประดิษฐ์ตั้งอยู่ที่ประตูหน้าวัด	92
9	แสดงลักษณะทรัพยากรมนุษย์	98
10	แสดงลักษณะทรัพยากรดิน	100
11	อุทกภัยที่บ้านผาแมวเมื่อปี พ.ศ. 2548	102
12	แสดงลักษณะทรัพยากรน้ำ	104
13	สภาพป่าโดยรวม	105
14	แสดงลักษณะทรัพยากรป่าไม้	107
15	โมเดลภูมิสังคมเชื่อมโยงต่อการใช้ประโยชน์และการจัดการป่าชุมชน ของบ้านผาแมว	128
16	แสดงการเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์และการจัดการป่าชุมชนตามหลักภูมิสังคม	131

สารบัญแผนที่

แผนที่

หน้า

1 บ้านผาแมวในลักษณะมองจากด้านบน (top view)

88

